

בתי המשפט

ברע06/002857

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

תאריך: 11/10/2007

כב' השופטת שרה דותן

בעניין: רון קופמן

מבקש

- נ ג ד -

וואלה תקשורת בע"מ

משיבה

פסק דין

בקשת רשות לערער על החלטת בית משפט השלום בתל-אביב-יפו (כב' השופטת דליה מארק-הורנצ'יק) מיום 09.10.06, לפיה נדחתה בקשה לגילוי מסמכים ספציפיים ומתן תשובות נוספות לשאלון, בנימוק כי כתב התביעה אינו מגלה עילת תביעה בסוגיות שבגינן נדרשו הגילוי והתשובות (בש"א 172073/06 בת.א. 18380/06). לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, החלטתי ליתן רשות לערער ולדון בערעור כאילו הוגש על פי הרשות שניתנה.

הרקע העובדתי:

המבקש, עיתונאי במקצועו, הועסק על ידי עיתון "הארץ" כשכיר בין השנים 2000-2005. במסגרת עבודתו פרסם המבקש מאות מאמרים. החל משנת 2000 העביר עיתון הארץ עותקים של מאמריו של המבקש למשיבה, שעיקר עיסוקה בהפעלת אתר אינטרנט המפרסם מדי יום חדשות. בכתב התביעה שהגיש המבקש בתאריך 01.03.06 נטען על ידו כי בהעתקתם השיטתית של מאמריו ופרסומם באתר המשיבה ו/או שמירתם בארכיון האתר,

בתי המשפט

ברע06/002857

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

תאריך: 11/10/2007

כב' השופטת שרה דותן

מפרה המשיבה את זכויות היוצרים הכלכליות שלו, בהתאם לחוק זכויות יוצרים
1911 (להלן: "חוק זכויות יוצרים" או "החוק").

עוד נטען כי המעשים המתוארים לעיל מהווים עילה של עשיית עושר ולא במשפט
ועוולה של הפרת חובה חקוקה על פי סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש].
במסגרת ההליכים המקדמיים שבין הצדדים, הוגשה על ידי המבקש בקשה לגילוי
מסמכים ומתן תשובות לשאלונים. בהחלטה נשוא הבקשה שבפני הגדירה כב'
השופטת מארק הורנצ'יק את המחלוקת בין הצדדים כדלקמן:

"השאלה המשפטית העומדת להכרעה בהחלטה זו היא האם 'זכות הוטו'
המוקנית לעיתונאי/פובליציסט לפרסום מאמרים שלו, שלא כחלק מעיתון,
היא זכות בעלת מעמד של זכות קניינית אשר הפרתה הפרת זכות יוצרים,
המעניקה לתובע זכות לפיצוי כספי".

בהסתמך על הוראת סעיף 5(1)(ב) לחוק זכויות יוצרים, הגיעה כב' השופטת למסקנה
לפיה:

"זכויות היוצרים שמורות למעביד – העיתון. העיתונאי השכיר מקבל רק
'זכות וטו' שאיננה זכות קניינית, המאפשרת לו אך למנוע את הפרסום
מחוץ לעיתון של המעביד.
אין בכך, כדי להעלות את זכות 'הוטו' לדרגה של 'זכות יוצרים'. שכן -
זכות הוטו אינה נושאת בחובה את 'הזכות החיובית' של העברת זכות
היוצרים או מתן הרישיון. זכות הוטו היא 'זכות שלילית' במהותה ועל כן
איננה במעמד של זכות יוצרים".

ובהמשך נקבע כי למעביד, הוצאת עיתון הארץ, יש זכויות יוצרים במאמריו של
המבקש "ובמציאות חיינו במאה ה-21 במסגרתה תכנים עיתונאיים מתפרסמים,
במסגרת שיתוף פעולה עסקי, בעיתונות הכתובה והדיגיטאלית, אין הפרה של
זכויות יוצרים".

בתי המשפט

ברע"ע 002857/06

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

תאריך: 11/10/2007

כב' השופטת שרה דותן

לפיכך, נדחתה טענת המבקש כי שמורה לו הזכות למנוע את פרסום יצירתו שלא כחלק מעיתון, מגזין, כתב עת וכיו"ב. בהעדר עילת תביעה נקבע כי דין הבקשה לגילוי מסמכים להידחות. עוד נקבע כי בהעדר זכות קניינית במאמרים, אין המבקש יכול להסתמך על הוראת סעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט. בית המשפט לא בחן את השאלה האם העובדות המפורטות בכתב התביעה מקימות, ולו לכאורה, עילה של הפרת חובה חקוקה על פי סעיף 63 לפקודת הנזיקין והסתפק באמירה כי בנפול עילת התביעה, על פי חוק זכויות יוצרים וחוק עשיית עושר ולא במשפט, ממילא נופלת עילת התביעה בגין הפרת חובה חקוקה.

דיון:

למרות חשיבותה העיונית של השאלה האם זכות המבקש על פי סעיף 5(ב) הנ"ל הינה זכות קניינית, אין אני סבורה שזהו השלב להכריע בה, מאחר שבגדרה של בקשה לגילוי מסמכים ומתן תשובות לשאלון ניתן להסתפק בדיון בקיומה או העדרה של עילת תביעה, ללא צורך בהגדרת טיבה של הזכות. סעיף 5(ב) לחוק זכויות יוצרים קובע כדלקמן:

5. בעלות זכות היוצרים

(1) בכפוף להוראות חוק זה, יהא מחברה של יצירה הבעל הראשון של זכות

היוצרים בה: בתנאי-

א. ...

(ב) אם היה המחבר עובד אצל אדם אחר עפ"י חוזה שירות או שוליות

והיצירה נעשתה תוך כדי עבודתו אצל אותו אדם הרי באין הסכם הקובע

את ההיפך, יהא האדם שהעביד את המחבר - הבעל הראשון של זכות

היוצרים, אלא שאם הייתה היצירה מאמר או חיבור אחר בעתון, במגזין

או בכתב-עת, הרי, באין הסכם הקובע את ההיפך, תיחשב היצירה

בתי המשפט

ברע"ע 002857/06

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

תאריך: 11/10/2007

כב' השופטת שרה דותן

1 **כאילו שמורה למחבר הזכות למנוע את פרסום היצירה שלא כחלק**
 2 **מעיתון, ממגזין או מכתב-עת כיו"ב".**
 3
 4 דהיינו, למחבר המאמר שמורה הזכות למנוע פרסום היצירה שלא כחלק מעיתון,
 5 מגזין או כתב עת, ולפיכך נשאלת השאלה האם פרסום באתר אינטרנט הינו בגדר
 6 פרסום במסגרת המוגדרת לעיל, המותר ללא קבלת הסכמת המחבר.
 7 בספרו של המלומד טוני גרינמן זכויות יוצרים מעידן הדפוס אל העידן הדיגיטלי
 8 (עמ' 197-198), מצביע המחבר על הבעייתיות שבהמרת יצירה מדפוס או פורמט
 9 אנלוגי למדיה דיגיטלית ומדגיש כי המרה כזו כרוכה בהפיכת היצירה לקובץ
 10 דיגיטלי אשר במובנים רבים אינו זהה ליצירה המקורית. הכותב מבהיר כי השוני
 11 בין יצירת המקור לבין הגרסה הדיגיטלית אינו קיים במישור האנליטי בלבד.
 12 קבצים דיגיטליים ניתנים למניפולציה. במקרים רבים תהליך הדיגיטציה מאפשר
 13 הוספת תכונות ותכנים ליצירה, שאינם קיימים בגרסה המקורית. כך למשל, ניתן
 14 להוסיף ליצירה תוכנת חיפוש שמאפשרת לצופה או לשומע לדלג בין חלקי היצירה.
 15 ניתן להוסיף לה "זום" ו"סימניה אלקטרונית" ולאפשר להוסיף לה תכנים נוספים.
 16
 17 גישה זו נלמדת מן המשפט האמריקאי. בענין **RANDOM HOUSE, INC. v.**
 18 **ROSETTA BOOKS LLC, 150 F. Supp. 2d 613 (S.D.N.Y. 2001)**, הוצאת
 19 RANDOM HOUSE ביקשה למנוע מהוצאת ROSETTA BOOKS למכור
 20 שמונה ספרים בפורמט דיגיטלי, בטענה שהמחברים העניקו לה את זכויות היוצרים.
 21 מנגד, טענה הוצאת ROSETTA BOOKS כי לא היתה כל הפרת זכויות יוצרים,
 22 שכן ההסכם בין המחברים לבין בית ההוצאה לאור, לא כלל פרסומו של ספר
 23 בפורמט דיגיטלי או אלקטרוני. בית המשפט בחן את השאלה האם פרסום ספר
 24 דיגיטלי מפר את זכות ההוצאה לאור. לענייננו חשובה הקביעה שבפיסקה 37 לפסק
 25 הדין, לפיה יש להבחין בין ספר דיגיטלי לספר מודפס:

בתי המשפט

ברע06/002857

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

תאריך: 11/10/2007

בפני: כב' השופטת שרה דותן

1 **“In this case, the ‘new use’ – electronic digital signals sent over**
 2 **the internet – is a separate medium from the original use –**
 3 **printed word on paper... the media are distinct because**
 4 **information stored digitally can be manipulated in ways that**
 5 **analog information cannot... The need for a software program**
 6 **to interact with the data in order to make it usable, as well as**
 7 **the need for a piece of hardware to enable the reader to view**
 8 **the text, also distinguishes analog formats from digital**
 9 **formats”.**

10
 11 קביעה זו עולה בקנה אחד עם פסיקתו של בית המשפט העליון של ארה"ב בענין
 12 NEW YORK TIMES CO. v. TASINI, 533 U.S. 483 (2001). במקרה זה,
 13 מספר מחברים "פרילנסרים" פרסמו את מאמריהם בעיתונים ובמגזין. בהמשך,
 14 חברות שהחזיקו במאגרי מידע ממוחשבים, פרסמו את הרשימות בהתאם להסכם
 15 עם בית ההוצאה לאור ללא הסכמת המחברים, וזאת כחלק מפרסום כתב העת
 16 בכללותו. המחברים טענו לפגיעה בזכויות יוצרים. מנגד, טענו המוציאים לאור כי
 17 עומדת להם הגנת §201(c) ל- Copyright Act הקובע:

18 **“Copyright in each separate contribution to a collective work is**
 19 **distinct from copyright in the collective work as a whole, and**
 20 **vests initially in the author of the contribution. In the absence of**
 21 **an express transfer of the copyright or of any rights under it,**
 22 **the owner of copyright in the collective work is presumed to**
 23 **have acquired only the privilege of reproducing and**

בתי המשפט

ברע"ב 002857/06

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

תאריך: 11/10/2007

בפני: כב' השופטת שרה דותן

1 distributing the contribution as part of that particular collective
 2 work, any revision of that collective work, and any later
 3 collective work in the same series.”

4
 5 בסופו של יום, נקבע כי פרסום מאמרים באמצעים אלקטרוניים, שלא אושר על ידי
 6 המחבר, מהווה הפרת זכויות יוצרים:

7 “[35] We conclude that the Electronic Publishers infringed the
 8 Authors’ copyrights by reproducing and distributing the
 9 Articles in a manner not authorized by the Authors and not
 10 privileged by §201(c). We further conclude that the Print
 11 Publishers infringed the Authors’ copyrights by authorizing
 12 the Electronic Publishers to place the Articles in the Databases
 13 and by aiding the Electronic Publishers in that endeavor. We
 14 therefore affirm the judgment of the Court of Appeals”.

15
 16 לבסוף, גם בפסיקתו של בית המשפט הישראלי מצוינים הבדלים משמעותיים בין
 17 פרסום ברשת האינטרנט לבין פרסום באמצעי תקשורת אחרים. בתב”מ 16/01
 18 סיעת ש”ס נ’ ח”כ פינס-פז, פ”ד נה (3) 159, 163-164 נקבע:

19 “גם בבחינתה של תורת ההיקש נדע כי יש שוני של-ממש בין רשת
 20 האינטרנט לבין מדיום השידור ברדיו או בטלוויזיה, שוני השולל היקש מן
 21 הרדיו ומן הטלוויזיה לאינטרנט.

...

22
 23 אם נתבונן ברשת האינטרנט ונעמיד בצדה את הרדיו והטלוויזיה, וידענו כי
 24 השניים שונים הם באורח מהותי. כך, למשל, השידורים ברדיו ובטלוויזיה

בתי המשפט

ברע06/002857

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

תאריך: 11/10/2007

בפני: כב' השופטת שרה דותן

מוסדרים על-פי דין בעוד אשר האינטרנט נעדר כל רגולציה שהיא; תדרי
הרדיו והטלוויזיה מוגבלים הם במספרם (כהיום הזה) ואילו במרחב
האינטרנט אין מחסור במשאב הערוצים; הרדיו והטלוויזיה, כל אחד מהם,
הינו מדיום שיכולת ברירת התכנים בו מעטה עד-לאין-שיעור מן היכולת
לברור תכנים באינטרנט. יתר-על-כן, המאזין לרדיו והצופה בטלוויזיה
הינם מאזין וצופה פסיביים – השניים הם בבחינת "מאזין שבוי" ו"צופה
שבוי" – בעוד אשר המשתמש באינטרנט הינו, במובן מסוים, גם שחקן על
הבימה. יתר-על-כן, האינטרנט שונה מאחיו ומאחותו הבכירים גם
במהירות התעבורה, בזמינות השירות, בפשטות ובעלות. מאפיינים אלה,
השונים באינטרנט מזה, וברדיו ובטלוויזיה מזה, מצדיקים אף יחס שונה
לאינטרנט מכאן ולרדיו ולטלוויזיה מכאן".

הדברים נאמרו אמנם בהקשר לתעמולת בחירות, אולם לענייננו די בכך כי נמצא
הבדל של ממש בין פרסום באינטרנט לבין פרסום באמצעים אחרים.

מן המקובץ עולה, כי המסקנה לפיה פרסום באתר אינטרנט זהה לפרסום בעיתון,
אליה הגיע בית המשפט קמא עוד בטרם נבחנו העובדות הרלוונטיות, אשר חלקן
נדונו בפסקי הדין שצוטטו לעיל, היתה מוקדמת מדי, ולא היה מקום להכריע בשלב
זה של הדיון, כי אין למבקש עילת תביעה, תוך הסתמכות על הגדרת זכותו של כותב
המאמר כ"זכות וטו" בלבד. יודגש, כי סעיף 5(1)(ב) לחוק מעניק למבקש את
האפשרות למנוע פרסום של יצירתו שלא במסגרת עליה הוסכם. חזקה על המחוקק
כי לא השחית מילותיו לשווא ולא ביקש להעניק לכותב "זכות הצהרתית גרידא",
ולנוכח מסקנתי לפיה מדובר בפרסום במדיה שונה, נראה, לכאורה, כי פרסום
מאמריו של המבקש באתר המשיבה ללא קבלת הסכמתו מנוגד לחוק זכויות
יוצרים.

בתי המשפט

ברע002857/06

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

תאריך: 11/10/2007

בפני: כב' השופטת שרה דותן

1

2 בסוגיות רבות ושונות, נדרש בית המשפט לבחון את פועלה של הוראת חוק והגישה
3 הרווחת היא כי יש להעדיף פרשנות היוצקת תוכן אופרטיבי. כך למשל, בע"א
4 6821/93 בנק המזרחי המאוחד בע"מ נ' מגדל כפר שיתופי, פ"ד מט (4) 221, 252
5 נפסק:

6 "מבחינת התכלית, ביקש חוק היסוד לשמר בשלב הנוכחי את הקיים; אך
7 הוא לא פרס כנפי הגנה על החדש, שהרי אחרת היה מרוקן את חוק היסוד
8 מתוכנו ומתכליתו. לו התקבל הכלל שלפיו יש לבחון את החוק החדש,
9 מבחינת תחולתו של סעיף 10, כאחד עם הדין הקיים מלפני חקיקת חוק
10 היסוד, די היה בהלבשת כל חוק חדש בלבוש של תיקון לחוק קיים כדי
11 לפוטרו מתחולת חוק היסוד. אין צריך להוסיף שאין כל קושי מעשי בכך.
12 שלל הנושאים הנדונים בחקיקה הקיימת הוא כה רב, עד שניתן להצמיד כל
13 חקיקה חדשה למסגרתו הפורמאלית של דין קיים. דא עקא, שגישה כזאת
14 אינה מתיישבת עם כוונתו ועם מעשהו של המחוקק, שיצר חוק יסוד כדי
15 לקיימו ולא כדי לרוקנו מתוכו. ההנחה היא כי המחוקק אינו משחית
16 מילותיו לריק ואינו מחוקק דבר חקיקה ובמיוחד חוק יסוד – בגדר ברכה
17 לבטלה" (ההדגשה הוספה – ש.ד.).

18

19 בדומה, בסוגיית סמכויות בתי דין דתיים ובתי המשפט האזרחיים, נאמרו בע"א
20 250/83 סחר עומרי נ' מוחמד עבדאלפתאח אברהים זועבי, פ"ד לט (2) 113, 128-129
21 הדברים הבאים:

22 "זאת ועוד, יש להעדיף פרשנות המקיימת סמכויות על זו השוללת אותן, ואם
23 ניתן לפרש את ההוראות שבחוק מתשי"ט באופן המשמר את הסמכויות הן
24 בידי בית המשפט המחוזי כאמור בסעיף 18 והן בידי בית הדין הדתי, יש
25 בכך משום קיום של הדין, שקדם לחוק מתשי"ט, תוך מניעת ריקונו של
26 החוק מתשי"ט מתוכנו. יש בכך גם, כאמור כבר לעיל, משום שמירה על

בתי המשפט

ברע002857/06

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

תאריך: 11/10/2007

בפני: כב' השופטת שרה דותן

סמכותם של בתי המשפט הכלליים במדינה, כאשר מנוסחו של החוק החרות
אינה נובעת כוונה ברורה בדבר שלילת סמכותם".

אמנם שם נאמרו הדברים בדעת מיעוט, אולם בע"א 3077/99 פלונית נ' פלוני, פ"ד
מט (2) 578, קיבל בית המשפט העליון עמדה זו.

בנוסף, גם בענייני חוזים מעדיף בית המשפט את הפרשנות המקיימת את החוזה, על
פני פרשנות המבטלת אותו. ראו למשל, דברים שנאמרו בע"א 10322/03 ישעיהו נ'
שטרייכר, פ"ד נט (6) 449, 459:

"זאת ועוד, פרשנותו של הסכם המכר לפי שיטתו של שטרייכר מסכלת את
האפשרות להגשימו... תוצאה כזאת אינה מתקבלת על הדעת (השוו לכלל
שלפיו יש להעדיף פרשנות המקיימת את החוזה על פני פרשנות שלפיה
החוזה בטל...)".

הפירוש המוצע על ידי המשיבים לפיו "זכות וטו" משמעותה העדר זכות, אינו
מתיישב עם כללי הפרשנות כפי שמצאו ביטויים בפסיקה. משנקבע כי נתונה למבקש
הזכות למנוע פרסום יצירתו מחוץ למדיה לה נועדה מלכתחילה, יש לפרש הוראה זו
כציווי אופרטיבי שזכות תביעה בצדו.

מכל מקום, ראויה השאלה לבירור לגופו של ענין ואין מקום לסלק עילת תביעה זו
על הסף, שכן אין לומר שעל פניה דינה להידחות. ראו לענין זה, בשינויים
המחוייבים, דברים שנאמרו בע"א 109/84 מנחם ורבר נ' אורדן תעשיות בע"מ, פ"ד
מא (1) 577, 581:

"לא נותר אלא לבחון, אם התביעה, כמות שהיא, אכן אינה מגלה עילת
התביעה, כפי שסבר השופט קמא. בחינה זו יש לעשותה לאור הכלל, כי אין

בתי המשפט

ברע"ע 002857/06

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

תאריך: 11/10/2007

בפני: כב' השופטת שרה דותן

1 מוחקים תביעה בשל חוסר עילה, אלא אם כן ברור הדבר על פניה, ואף
 2 בהנחה שכל האמור בה אכן יוכח, כי דינה לכישלון. אך כל עוד קיים סיכוי
 3 על-פי כתבי הטענות, ולוא אך קלוש, כי התובע יזכה בתביעתו, אין למחוק
 4 אותה".

5
 6 לנוכח האמור לעיל, סבורה אני כי הוראתו של סעיף 63 לפקודת הנזיקין ביחד עם
 7 סעיף 5(1)(ב) לחוק זכויות יוצרים, מקנה למבקש עילת תביעה הראויה להתברר כפי
 8 שמבהירה המלומדת ד"ר עדה בר שירה בחיבורה "הפרת חובה חקוקה" (עמ' 7) –
 9 "עוולת הפרה חובה חקוקה לפי סעיף 63 לפקודה אינה יוצרת כשלעצמה חובה
 10 כלפי הזולת ומגדירה אותה, אלא היא רק מסגרת המתמלאת בתוכן ממקורות
 11 חיצוניים. העוולה של הפרת חובה חקוקה יוצרת עילת תביעה בנזיקין לחובות,
 12 הנשאבים מחיקוקים אחרים, שאינם מקנים זכות תביעה בנזיקין על פגיעה,
 13 הנובעת מהפרת החובה הקבועה בהם".

14
 15 ובהמשך (בעמ' 13):

16 "מכיוון שמדובר בחובה שבחיקוק, וחיקוק כולל כאמור גם חקיקת משנה,
 17 אין צורך שחקיקת המשנה תזכיר אפשרות תביעה אזרחית על הפרתה,
 18 כשם שאין צורך שהחקיקה הראשית תזכיר אפשרות זו. מספיק שהחיקוק
 19 מטיל חובה כלשהי, העונה על כל דרישות סעיף 63, כדי שלנפגע תהיה זכות
 20 תביעה אזרחית על הפרתה; זכות זו נובעת מסעיף 63 ולא מן החיקוק
 21 המופר, לכן אין חשיבות לשאלה מהי 'דרגתו' של החיקוק המופר. כל
 22 חיקוק אשר הוחק אי פעם ועדיין לא בוטל יכול לשמש בסיס להגשת
 23 תביעה על הפרתו, אם הוא ממלא אחר התנאים הנקובים בסעיף 63".

24

25

בתי המשפט

ברע"ע 002857/06

בית משפט מחוזי תל אביב-יפו

תאריך: 11/10/2007

בפני: כב' השופטת שרה דותן

1 מן המקובץ עולה כי למבקש עילת תביעה, הנסמכת על שילובן של הוראות סעיף
2 5(1)(ב) לחוק זכויות יוצרים ו-63 לפקודת הנזיקין. משכך, זכאי הוא לסעדים
3 שהתבקשו על ידו, בכפוף לשאלת הרלבנטיות של המסמכים והשאלות, למחלוקות
4 שהתגבשו בין הצדדים.

5

6 אשר על כן, החלטתי לקבל הבקשה ולהחזיר הדיון לבית משפט השלום, על מנת
7 שידון בבקשה לגופה.

8 המשיבה תשלם הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסך 7,500 ₪ בתוספת מע"מ בתוך 30
9 יום. ממועד זה ואילך ישא החיוב הפרשי הצמדה וריבית כחוק עד למועד התשלום
10 בפועל.

11

12 **ניתן היום כ"ט בתשרי, תשס"ח (11 באוקטובר 2007) במעמד _____**

13

14

שרה דותן, שופטת

15